

Nærøyfjorden
verneområdestyre

Møteinnkalling

Utval:	Nærøyfjorden verneområdestyre
Møtestad:	Voss
Dato:	27.10.2026
Tidspunkt:	11:00

Eventuelt forfall må meldes snarast til verneområdeforvaltar. Vararepresentantar møter etter nærare beskjed.

Møtet blir på Park hotell Vossevangen, frå 11.00-14.00.

Orienteringssaker:

- Revidert tiltaksplan 2026
- Nokon første innspel til tiltaksplanen for 2027?
- Ras og tiltak på stien til Nedbergo
- Finansiering av tiltak i Stordalen/Storøyna
- Erfaringer etter årets søknadar om utflyging av hjortevilt - treng retningslinjene å evaluerast?

Saksliste

Utvalgs-saksnr	Innhold	Lukket	Arkiv-saksnr
ST 28/26	Godkjenning av innkalling og dagsorden		
ST 29/26	Val av styremedlem til å skrive under protokollen		
ST 30/26	Orienteringar og referatsaker		
RS 19/26	Avklaring - Innsamling av automatisk freda fonnefunn i verneområde i Vestland - Stølsheimen og verneområde i Nærøyfjordområdet		2026/12076
RS 20/26	Svar på oppdrag om organisering av verneområdeforvaltere		2024/18199
RS 21/26	Uttale frå Nærøyfjorden verneområdestyre - høyring - kommuneplanen sin samfunnsdel for Vik kommune 2026-2037		2024/14800
RS 22/26	Avslutta sak - krav om retting - Nærøyfjorden landskapsvernområde - Ljosdalen - oppføring av nye bygg på stølen		2022/11835
RS 23/26	Vinelva minikraftverk – tilkomst og plassering av kraftstasjon		2026/5109
RS 24/26	Oversending - Nærøyfjorden landskapsvernområde - Voss Herad - Kongevegen - 2026 - Tiltak på Kongevegen over Sivlesteinen - Statens vegvesen	X	2026/10250
RS 25/26	Tilbakemelding på merknadar til utført arbeid på sel på Hovdungo		2026/3273
RS 26/26	Løyve - delegert vedtak - Nærøyfjorden landskapsvernområde - uttak av prøver i samband med feltarbeid		2026/13851
RS 27/26	Løyve - forlenging av anleggsperioden - Nærøyfjorden landskapsvernområde - Voss herad - Stalheimskleiva - 2026 - midlertidig anleggsveg - Statens vegvesen		2026/10243
RS 28/26	Løyve - delegert vedtak - Nærøyfjorden landskapsvernområde - motorferdsel - helikopter - material og proviant- Undredal - Nedbergo - Vassete - Flotane - Roger Hille		2026/13716
RS 29/26	Utsett løyve - delegert sak - Nærøyfjorden landskapsvernområde - motorferdsel - helikopter - Vassetstølen - Lars Nedberge		2026/14609
RS 30/26	Delegert vedtak - utvida løyve - Nærøyfjorden landskapsvernområde - Øvste stigen - motorferdsel - helikopter - Jens Arve Stegen		2026/9845
RS 31/26	Løyve - delegert sak - Nærøyfjorden landskapsvernområde - motorferdsel - helikopter - Øyane - Rune Tokvam		2026/13864

RS 32/26	Løyve- Delegert vedtak - Nærøyfjorden landskapsvernområde - motorferdsel - helikopter - utstyr til stølen - Vassete - John Håland	2026/17632
RS 33/26	Løyve - delegert vedtak . Nærøyfjorden landskapsvernområde - Frondalen - motorferdsel - helikopter - Torstein Tokvam	2026/13939
RS 34/26	Løyve - delegert vedtak - Nærøyfjorden landskapsvernområde - Øyane og Ljoren - motorferdsel - helikopter - uttransport av hjortevilt - Terje Hilstad	2026/14768
RS 35/26	Løyve - delegert sak - Bleia-Storebotnen landskapsvernområde, Nærøyfjorden landskapsvernområde, Nordheimsdalen naturreservat - motorferdsel - helikopter - hjortevilt - Aurland Fjellstyre	2026/14273
RS 36/26	Løyve - delegert vedtak - Nærøyfjorden landskapsvernområde - Øyane - motorferdsel - helikopter - uttransport av hjortevilt - Rune Tokvam	2026/16350
RS 37/26	Løyve - Delegert vedtak - Nærøyfjorden landskapsvernområde - motorferdsel - uttransport av vilt - Undredal - Nedbergo - Vassete - Flotane - Roger Hille	2026/13717
RS 38/26	Løyve - delegert vedtak - Nærøyfjorden landskapsvernområde - Lægdene - motorferdsel - helikopter - utflyging hjortevilt - Dyrdal Storvald - Olav Magne Dyrdal	2026/10930
RS 39/26	Løyve - delegert vedtak - Nærøyfjorden landskapsvernområde - motorferdsel - uttransport av felt hjortevilt i 2026 - Ola Kvam	2025/14880
ST 31/26	Saksframlegg - Nærøyfjorden landskapsvernområde - flaum i Storedalen i Fresvik - 2024 - sikre brua over Helgedøla og legge om elveløp - 2026	2024/17247
ST 32/26	Saksframlegg - Nærøyfjorden landskapsvernområde - Storøyna - Fresvik - rydde stein frå innmarksbeite	2023/17371
ST 33/26	Nærøyfjorden verneområdestyre - høringsinnspel til forslaget om Sognefjorden marine verneområde	2022/16970
ST 34/26	Saksframlegg - Bleia naturreservat - Frønningen - vindfall over sti - 129/1 - Vilhelm Rumohr	2026/15803

ST 28/26 Godkjenning av innkalling og dagsorden
 ST 29/26 Val av styremedlem til å skrive under protokollen
 ST 30/26 Orienteringar og referatsaker
 RS 19/26 Avklaring - Innsamling av automatisk freda fonnefunn i verneområde i Vestland - Stølsheimen og verneområde i Nærøyfjordområdet
 RS 20/26 Svar på oppdrag om organisering av verneområdeforvaltere
 RS 21/26 Uttale frå Nærøyfjorden verneområdestyre - høyring - kommuneplanen sin samfunnsdel for Vik kommune 2026-2037
 RS 22/26 Avslutta sak - krav om retting - Nærøyfjorden landskapsvernområde - Ljosdalen - oppføring av nye bygg på stølen
 RS 23/26 Vinelva minikraftverk – tilkomst og plassering av kraftstasjon
 RS 24/26 Oversending - Nærøyfjorden landskapsvernområde - Voss Herad - Kongevegen - 2026 - Tiltak på Kongevegen over Sivlesteinen - Statens vegvesen
 RS 25/26 Tilbakemelding på merknadar til utført arbeid på sel på Hovdungo
 RS 26/26 Løyve - delegert vedtak - Nærøyfjorden landskapsvernområde - uttak av prøver i samband med feltarbeid
 RS 27/26 Løyve - forlenging av anleggsperioden - Nærøyfjorden landskapsvernområde - Voss herad - Stalheimskleiva - 2026 - midlertidig anleggsveg - Statens vegvesen
 RS 28/26 Løyve - delegert vedtak - Nærøyfjorden landskapsvernområde - motorferdsel - helikopter - material og proviant- Undredal - Nedbergo - Vassete - Flotane - Roger Hille
 RS 29/26 Utsett løyve - delegert sak - Nærøyfjorden landskapsvernområde - motorferdsel - helikopter - Vassetstølen - Lars Nedberge
 RS 30/26 Delegert vedtak - utvida løyve - Nærøyfjorden landskapsvernområde - Øvste stigen - motorferdsel - helikopter - Jens Arve Stegen
 RS 31/26 Løyve - delegert sak - Nærøyfjorden landskapsvernområde - motorferdsel - helikopter - Øyane - Rune Tokvam
 RS 32/26 Løyve- Delegert vedtak - Nærøyfjorden landskapsvernområde - motorferdsel - helikopter - utstyr til stølen - Vassete - John Håland
 RS 33/26 Løyve - delegert vedtak - Nærøyfjorden landskapsvernområde - Frondalen - motorferdsel - helikopter - Torstein Tokvam
 RS 34/26 Løyve - delegert vedtak - Nærøyfjorden landskapsvernområde - Øyane og Ljoren - motorferdsel - helikopter - uttransport av hjortevilt - Terje Hilstad
 RS 35/26 Løyve - delegert sak - Bleia-Storebotnen landskapsvernområde, Nærøyfjorden landskapsvernområde, Nordheimsdalen naturreservat - motorferdsel - helikopter - hjortevilt - Aurland Fjellstyre
 RS 36/26 Løyve - delegert vedtak - Nærøyfjorden landskapsvernområde - Øyane - motorferdsel - helikopter - uttransport av hjortevilt - Rune Tokvam
 RS 37/26 Løyve - Delegert vedtak - Nærøyfjorden landskapsvernområde - motorferdsel - uttransport av vilt - Undredal - Nedbergo - Vassete - Flotane - Roger Hille
 RS 38/26 Løyve - delegert vedtak - Nærøyfjorden landskapsvernområde - Lægdene - motorferdsel - helikopter - utflyging hjortevilt - Dyrdal Storvald - Olav Magne Dyrdal
 RS 39/26 Løyve - delegert vedtak - Nærøyfjorden landskapsvernområde - motorferdsel - uttransport av felt hjortevilt i 2026 - Ola Kvam

Arkivsaksnr: 2024/17247-10
Sakshandsamar: Jorunn Vallestad
Dato: 20.10.2026

Utval	Utvalssak	Møtedato
Nærøyfjorden verneområdestyre	31/26	27.10.2026

Saksframlegg - Nærøyfjorden landskapsvernområde - flaum i Storedalen i Fresvik - 2024 - sikre brua over Helgedøla og legge om elveløp - 2026

Innstilling frå forvaltar

Nærøyfjorden verneområdestyre gjev løyve til å forsterke brukaret til brua over Helgedøla på gnr 140, bnr 18, eigdommen til Mari Bøtun. Løyvet er gjeve med heimel i verneforskrifta for Nærøyfjorden landskapsvernområde § 3, pkt. 1.2

Nærøyfjorden verneområdestyre gjev løyve til å opne opp det sørlege elveløpet ovanfor sankekveet til Mari Bøtun og Jostein Daltveit, slik at elva kan bruke begge elveløpa. Det nordlege løpet nærast sankekveet skal ikkje stengast. Løyvet er gjeve med heimel i verneforskrifta for Nærøyfjorden landskapsvernområde og naturmangfaldlova § 48 fyrste ledd og fyrste alternativ.

Det blir samstundes gjeve løyve til motorisert ferdsel med gravemaskin i samband med tiltaket. Løyvet er gjeve med heimel i verneforskrifta for Nærøyfjorden landskapsvernområde og naturmangfaldlova § 48 fyrste ledd og fyrste alternativ.

Løyvet gjeld med fylgjande vilkår:

- Brukara skal reparerast og sikrast med steinar som ligg lett tilgjengeleg i elva eller på elvebredda. Elvebotnen skal forstyrast minst mogleg.
- Det kan nyttast kamstål til å feste steinane saman.
- Arbeidet skal gjerast slik at terrengendringar ikkje vert meir enn det som er heilt naudsynt for å fikse brukaret. Terrengtet rundt brua skal framstå mest mogleg urørt
- Der elva har endra løp ovanfor sankekveet, skal det berre fjernast akkurat nok masse frå inngangen på det sørlege elveløpet til at elva kan bruke begge løp.
- Steinane som blir fjerna skal ikkje brukast til elveforbygging, men fordelast langs elvekanten slik at det ser mest mogleg naturleg ut.
- Det nordlege elveløpet nærast sankekveet skal ikkje stengast eller endrast på. Målet med arbeidet skal vere at elva skal kunne bruke begge løp.
- Det skal ikkje hoggast meir skog enn naudsynt av kantvegetasjon, jf. reglane i vassressurslova om kantvegetasjon

- Løyve til motorferdsel gjeld for ei 2,7 tonns gravemaskin med gummibelte
- Gravemaskina kan beltast opp stien frå Engi til Helgedøla. På veg opp Storedalen med gravemaskina skal det køyrast på mest skånsame måte for å unngå spor og skadar på naturmiljøet. Terrenget skal ikkje endrast og stien skal framleis framstå som ein heilt enkel sti.
- Dersom det er parti langs stien der ein ikkje kjem fram med gravemaskin utan å endre på stien, skal gravemaskina beltast fram utanom stien. Det kan fellast enkelttre viss det er nødvendig for å komme fram, men terrenget skal endrast minst mogleg.
- Løyvet gjeld frå 01.11.26 til 31.12.27.
- Før gravemaskina vert køyrd ut att, skal arbeidet godkjennast av verneområdeforvaltinga anten ved synfaring eller tilsendte bilete.
- Det skal sendast ein skriftleg rapport til verneområdeforvaltar når arbeidet er ferdig, og seinast 31.01.2028. I rapporten skal det vere med bilete av det arbeidet som er gjort og bilete over dei mest omfattande køyrespora opp dalen. Det skal også skisserast kor mange dagar det vart nytta gravemaskin inne i verneområdet.
- Tiltakshavar er sjølv ansvarleg for helse, miljø og tryggleik under arbeidet

Dette løyvet gjeld berre tilhøva etter verneforskrifta. Det må i tillegg innhentast naudsynt løyve til motorferdsel frå aktuelle grunneigarar og Vik kommune.

Saksopplysningar

Dokument i saka

- Søknad om midlar med prisestimat frå Skogheim entreprenørservice AS
- Notat frå synfaring 21.09.2026
- Referat frå synfaring i Fresvik 07.11.25 – planlegging av traktorløype
- Referat frå synfaring - Nærøyfjorden landskapsvernområde - flaum i Storedalen i Fresvik - 071124

Bakgrunnsinformasjon

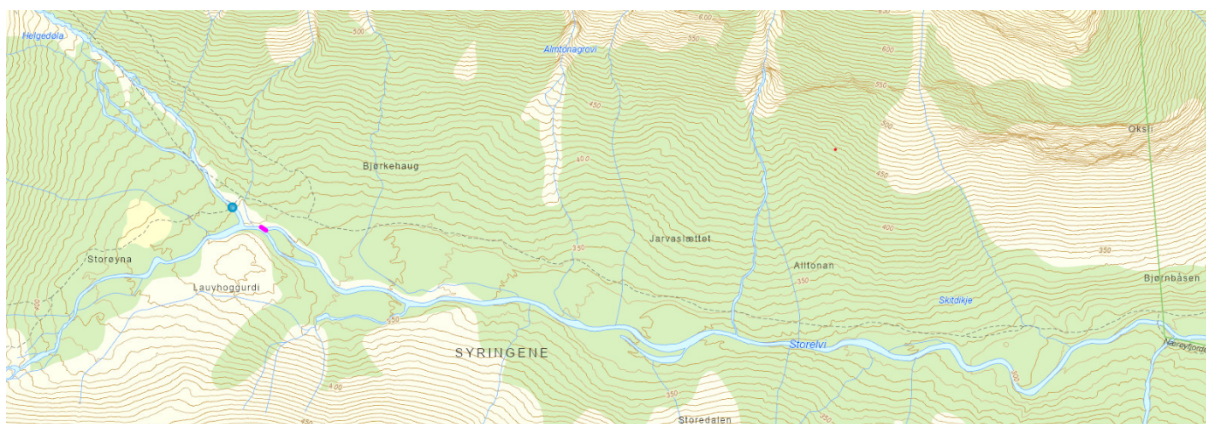
Storedalen i Fresvik utgjer eit storslått landskap i Nærøyfjorden landskapsvernområde. Elvane med flaumar er med og formar landskapet, og er ein del av landskapsvernet. Stordalen er ein U-forma dal med smal dalbotn, noko som er typisk for indre fjordstrøk. Dalen er omkransa av høge fjell og lidsider danna av rasmark. Landskapet er prega av skredløp og raskjegler. Dominerande skogvegetasjon er gråorskog-heggeskog, og Storedalen ber preg av gjengroing. Kulturlandskapet med beite og stølsområde er ein viktig del av landskapsbiletet.

Stien frå Engi til Storøyna er viktig både for å få beitedyr inn til området, og som ein lett og godt brukt tursti. Jostein Daltveit har i dag sau og hest på beite på Storøyna. Området vart råka av flaum hausten 2024. Flaumen gjorde skadar i dalen, endra på elveløpet og gravde ut ein del av brukara til brua over Helgedøla. Jostein Daltveit er redd brukara er så svekka at brua lett vil bli tatt av neste store vassføring. Han er derfor redd for å sende sauane sine på beite i tilfelle brua ryk og det blir vanskeleg å få dei heim igjen. Han vurderer å heller ha sauane på beite i Fresvikjordalen viss ikkje brua bli reparert.

Flaumen har og ført til at elva har endra løp og grev seg no innover mot eit sankekve som Jostein Daltveit har mellom stien og elva eit stykke nedanfor brua (sjå plassering i figur 1). På sikt er han redd elva kan grave seg heilt inn til stien og ta delar av denne.

I 2025 vart vegen opp frå Storedalen reparert på grunn av flaumen med ein 2,7 tonn gravemaskin som køyrde på stien. Dette arbeidet vart gjort utan å etterlate seg større spor i terrenget.

Figur 1: Kart over dalen. Blått punkt er brua. Rosa strek viser ønska omlegging av elva. Stipla linje er stien opp dalen.

Søknad

Jostein Daltveit ynskjer å få reparert brukaret på brua over Helgedøla. Han meiner det er best å belte inn ei stor gravemaskin for å gjere jobben. Tilbakemeldingane frå verneområdeforvaltar har vore at det er lite aktuelt med stor gravemaskin og han har derfor henta inn forslag frå entreprenør på korleis ein kan gjere arbeidet med lita gravemaskin. Figur 2 og 3 viser korleis det er tenkt å bygge opp att brukara der dei er delvis utvaska, og sikre dei med kamstål. Figur 4 viser litt betre det mest utvaska brukaret nedstrøms brua.

Figur 2: Forslag frå entreprenør til reparasjon av brukar. Mur og kamstag oppstrøms frå brua

Figur 3: Forslag fra entreprenør til reparasjon av brukar. Mur og kamstag nedstrøms fra brua.

Figur 4. Bilete frå synfaring september 2026. Viser det partiet av brukaret som er mest utgåvd, nedstrøms brua.

Jostein Daltveit ynskjer og å endre elveløpet der Helgedøla no grev seg innover mot sankekve og sti, sjå figur 5.

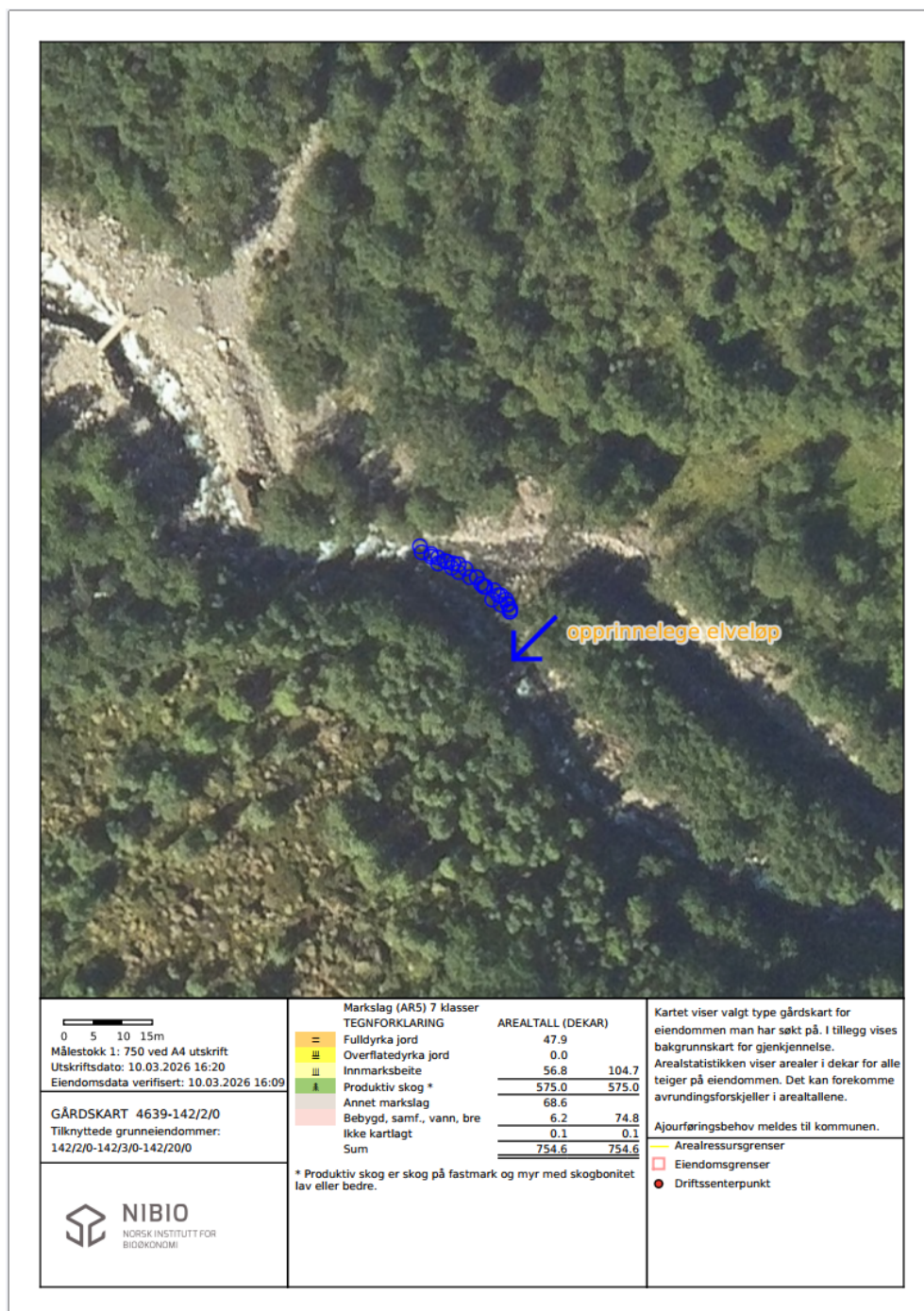

Figur 5: Viser korleis elva har gravd seg nesten inn til sankekveet som ligg mellom stien og elva. Bilete er tatt frå omtrent same plass, det første på synfaring i 2024, det andre på synfaring i 2026.

Før flaumen i 2024 rant elva i eit elveløp litt lenger sør. Dette elveløpet er no tetta igjen av steinmassar. Han ynskjer å flytte desse massane slik at ein opnar opp igjen løpet der elva rann før flaumen og stenger løpet der den renn no, sjå figur 6 og 7.

Figur 6. Bilde frå søknad som viser planlagt hogging av skog og flytting av massar for å opne eit elveløp og stenge eit anna.

Figur 7: Flyfoto fra søknad. Pila viser kor elva rann før flaumen i 2024. Blå skravering viser korleis det er ynskje om å flytte masse frå inngangen til det sørlege elevløpet og bruke denne til å stenge det nordlege evløløpet.

Søknaden er vurdert i samsvar med

- Forskrift om vern av Nærøyfjorden landskapsvernområde av 08.11.2002
- Forvaltningsplan for Vestnorsk fjordlandskap delområde Nærøyfjorden, rapport nr. 1-2008
- Naturmangfaldlova av 19.06.2009
- Rundskriv om forvaltning av verneforskrifter, rettleiar M106-2014, Miljødirektoratet

Verneforskrift og verneformål

Formålet i Nærøyfjorden landskapsvernområde er definert i verneforskrifta § 2:

«Føremålet med Nærøyfjorden landskapsvernområde er å ta vare på eit vakkert og eigenarta natur- og kulturlandskap frå fjord til fjell i eit storfelt isbreutforma landskap med eit mangfald av plante og dyreliv og der eit kulturlandskap med slåtteteigar, beitelandskap, stølsområde, gardsbruk og kulturminne, skapt gjennom aktiv landbruks-drift, utgjer ein vesentleg del av landskapets karakter».

Jamfør verneforskrifta § 3, pkt.1.1. er Nærøyfjorden landskapsvernområde verna mot:

«...alle inngrep eller tiltak som vesentleg kan endre eller verke inn på landskapets art eller karakter. Dette gjeld til dømes:

a. Bergverksdrift, vassdragsregulering, bygging av vegar, oppsetjing og riving av bygningar, oppføring av anlegg og faste innretningar, framføring av luftleidningar og jordleidningar, drenering og anna form for tørlegging, sprenging, masseuttak, utfylling, planering og lagring av masse, lausbryting og fjerning av stein og mineral, bruk av kunstgjødsel og kjemiske sprøytemiddel i utmark, fjerning eller inngrep i verdfulle kulturminne så som gamle vegar og steinmurar. Opplistinga er ikkje uttømmende.»

I følgje § 1.2 er reglane i 1.1 likevel ikkje til hinder for

c. Vedlikehald av bygningar, gjerde, bruer, klopper, vegar og stiar og stenging av skorfeste og oppsetting av kve. Alt slikt arbeid skal ta utgangspunkt i tradisjonell byggeskikk på staden når det gjeld utforming, fargar og materialbruk. Arbeidet skal ikkje medføre vesentlege endringar av fasade på bygningen.

Arbeidet som er planlagt på brua må reknast som meir enn reint vedlikehald, og må derfor vurderast etter verneforskrifta § 3, pkt. 1.3. Der er det opning for å kunne gje løyve til:

b. «Oppføring av nybygg i samband med landbruk, turlagsverksemd og oppsyn. Utforming av nybygg skal vere tilpassa landskap og tradisjonell byggeskikk».

f. «Oppsetting av nye gjerde (...), oppmerking og varding av nye fotturer og nybygging av bruer og klopper».

Endring av elveløp er ikkje noko det er opning for i verneforskrifta. I følgje verneforskrifta kan forvaltningsstyresmakta gje løyve til «Ras- og flaumsikring av busetnad og innmark». Sankekveet og stien ligg i utmark, og løyve må derfor vurderast etter den generelle dispensasjonsheimelen i naturmangfaldlova § 48 fyrste ledd og fyrste alternativ:

«Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra et vernevedtak dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig...».

Motorisert ferdsel er i utgangspunktet forbode i Nærøyfjorden landskapsvernområde. I verneforskrifta er det opna for motorferdsel til visse føremål, både som generell dispensasjon i forskrifta og gjennom løyve frå forvaltningsstyresmakta, men dette føremålet er ikkje blant dei som er nemnd i forskrifta. Også her må ein vurdere om ein kan gje løyve etter § 48.

Rundskrivet om forvaltning av verneforskrifter frå Miljødirektoratet beskriv korleis § 48 er meint å nyttast:

«Dispensasjonsbestemmelsen er i utgangspunktet ment for uforutsette tilfeller eller spesielle/særlige tilfeller som ikke ble vurdert ved opprettelsen av verneområdet, i første rekke bagatellmessige inngrep eller forbigående forstyrrelser. § 48 første alternativ dekker tilfeller hvor verneformålet og verneverdiene tåler enkeltstående avvik fra vernebestemmelsene.»

Etter naturmangfaldlova (nml.) § 7 skal prinsippa i §§ 8 – 12 leggjast til grunn ved utøving av offentleg mynde, og det skal koma fram av vedtaket korleis prinsippa er vurdert og vektlagt i saka.

Ettersom tiltaket er i eit vassdrag er også vannressursloven gjeldande.

I § 12. (gjenoppretting av vassdragets løp) står det:

Når et vassdrag tar seg nytt løp, oppgrunnes eller utdypes, kan det gamle løpet uten konsesjon etter § 8

- a. gjenopprettes innen tre år hvis forandringen skyldes en enkeltstående hending;*
- b. renskes opp eller påfylles masse inntil den dybde eller bredde som vassdraget hadde for fem år siden.*

Ettersom det er under 3 år sidan flaumen i 2024 vil det etter vassressurslova ikkje vere noko problem å rette opp att elveløpet elva fylgde då.

Vurdering

Kulturlandskapet er ein viktig verneverdi i Nærøyfjorden landskapsvernområde. Storedalen er prega av gjengroing, og det er viktig for landskapet å oppretthalde, og helst auke, beitetrykket. For å sikre beitedyr i dalen er det avgjerande å ha ein god og trygg buføreveg. Samtidig er elva si graving og danning av nye elvelaup ein naturleg prosess som og er viktig å ta vare på. Eit endra klima ser ut til å gje hyppigare og større flaumar enn før. Både forsterking av brukar og endring av elvelaup er tiltak som ein ikkje kan vite om faktisk vil ha tiltenkt effekt, eller kor lenge effekten vil vare.

I denne saka vil det vere viktig å vurdere om det er mogleg å gje løyve til tiltak for å ta vare på ein verneverdi; kulturlandskapet, utan at det får for store konsekvensar for ein annan verneverdi, det storfelte naturlandskapet, forma av naturlege prosessar. Nærøyfjorden landskapsvernområde er i tillegg ein del av verdsarvområdet Vestnorsk fjordlandskap. Dei geologiske aktive prosessane er ei av hovudkriteria for innskrivinga på UNESCO si verdsarvliste. I forvaltningsplanen for Nærøyfjorden står det at det vil vere viktig å «unngå inngrep i berggrunnsgeologiske og sårbare kvartærgeologiske førekomstar og prosessar,

m.a. vassdrag». Alle tiltak må difor i minst mogleg grad påverka dei naturlege prosessane i vassdraga.

Naturmangfaldlova § 48 set svært strenge krav til når ein dispensasjon eventuelt kan vurderast, men opnar for tiltak som «*ikke strider mot verneformålet og ikke påvirker verneverdiene nevneverdig*». Det skal gjerast ei konkret vurdering i den einskilde saka, og skjønn og retningslinjer frå overordna styresmakter er del av vurderinga samstundes som ein skal vektlegge tilrettelegging for verdiskaping. Dispensasjonsregelen i § 48 kan ikkje brukast for å utvide rammene gjeve i vernevedtaket, men er ein sikkerheitsventil som skal fange opp uføresette eller heilt spesielle tilfelle som ikkje var vurdert på vernetidspunktet.

Reparasjon og forsterking av brukara vil vere eit lite inngrep i landskapet. I hovudsak handlar dette om å reparere ein eksisterande konstruksjon. I tillegg vil det bli bora kamstål gjennom steinane for å gjere brukaret meir solid utan bruk av stor gravemaskin. For Mari Bøtun og Jostein Daltveit er forutsigbarheit og ein god og trygg buføreveg viktig for å fortsette å ha beitedyr i Stordalen. Når dei sender dyra på beite, vil dei vere så sikre som mogleg på at det vil gå greitt å få dyra ut att same veg. Sjølv om opprusting av brukara ikkje sikrar brua mot nye flumar, vil det gjere den meir solid, så den klarar å stå imot meir enn kva den gjere i dag.

Det største inngrepet i denne saka er graving og fjerning av masse frå elva for å endre på kva elveløp som blir brukt. At det sørlege elveløpet er det «originale» løpet er ikkje innlysande i denne saka. Kartet som vart sendt med søknad som viser «dagens løp» er eit bilete som er frå 2017. I dette tilfellet er det usikkerheit om kva som er «originalt løp», og dette er uansett ikkje eit nytt løp som kom etter flaumen i 2024. Når ein ser på gamle flyfoto kan ein sjå at elva har endra seg over tid. Hovudløpet har vore meir midt mellom dei ein ser no om ein går tilbake til 60-tallet og tidleg 80-tallet. Medan ein frå 1988 og 2002 ser at hovudløpet er heller lik det nordlege løpet ein ser i dag, medan ein berre ser antydning til forming av eit sørleg løp og byrjinga på ei elveøy. Derimot kan ein sjå at det nordlege løpet har fått ein skarp sving der det kan sjå ut som at skogen har ein opning.

Å flytte eit elveløp er eit stort inngrep for å ta vare på eit sankekve. Sankekveet kan demonterast og settast opp ein annan plass. Risikerer ein at elva grev så langt at den også grev ut stien er det meir alvorleg, men ein sti er også mogleg å legge om. Samtidig kan ein sei at flytting av elveløp er eit lite inngrep i det store landskapet, ettersom elva stadig skiftar løp på eiga hand. Slik som elva jobbar i dette landskapet, vil det vere lite synleg om nokon kubikk stein blir flytta på. Samtidig er det ein viktig verneverdi at elva får renne mest mogleg fritt. Eit alternativ kan vere at det her blir gitt løyve til ein mellomting. At det kan gravast vekk nok masse til at elva kan bruke det sørlege løpet, men utan å stenge det nordlege løpet som den no renn i. Dette vil bidra til å dempe elva si graving inn mot sankekveet utan å forstyrre elva for mykje. Då vil påverknaden på den delen av formålet med vernet som er naturlandskapet vere minimal, samtidig som ein hjelper til å bevare kulturlandskapet som og er eit viktig formål med vernet. Den verneverdien som her kan bli påverka er den frittflaumande elva sin naturlege graveprosess i landskapet. Viss ein avgrensar gravinga slik som føreslege her, meiner forvaltar at påverknaden i det store landskapet ikkje vil vere nemneverdig, jf. nml § 48.

Bruk av ei lita gravemaskin med gummibelte er ei forbigåande hending. Dersom køyring og graving blir gjennomført på ein skånsam måte, vil tiltaket kunne innfri vilkåra for å bruke nml. § 48 første alternativ. Det må likevel gjerast ei grundig vurdering av nml. § 8-12 og om den

samla belastninga i ein større samanheng kan vere til skade for verneverdiane og slik i konflikt med verneføremålet.

I hovudvassdraget Fresvik-elva og Storelvi går det sjøaure, og i tillegg er det aure i vassdraga. I nærleiken av stien mellom Engi og Storøyna er det registrert to planteartar som er raudlista: smånesle (VU) og Stolt Henrik (NT). Sjølv ved belting av gravemaskin inn stien, er det veldig liten sjanse for at desse artane vil bli merkbar påverka. Det er ingen kjente førekomstar av trua naturtypar eller artar ved brua eller i Storelva/Helgedøla (Naturbase 19.10.2026). Kunnskapen om området kjem frå forvaltningsplanen, fleire synfaringar, og tidlegare arbeid med reparasjonar etter flaum i området. Kulturlandskapet rundt stølen Engi og beiteområda rundt er kartlagt i skjøtsels- og beiteplan for området. Kunnskapen er vurdert som god nok til å vurdere denne saka, jf. § 8 i naturmangfaldlova. Føre-var-prinsippet jf. § 9 er derfor tillagt liten vekt.

Tiltaka vil vera med å ta vare på kulturlandskapet ved å sikre beitedyr inn i dalen. For dei som har beitedyr i dalen vil det vere ein stor fordel at ikkje sankekveet og stien blir gravd ut, og at dei kan stole litt meir på sjansen for at brua vil tole neste flaum. Desse tiltaka i seg sjølv vil lite truleg gje auka belastning på naturmangfaldet jf. naturmangfaldlova § 10, så lenge det blir stilt strenge vilkår til arbeidet. Det må derimot også vurderast om dette vil gje presedens for framtidige saker som kan auke den samla belastninga. Å bruke gravemaskin til å reparere bruer etter flaum er noko det har blitt gitt løyve til tidlegare og. Så lenge vi avgrensar bruken til å gjelde ei lita gravemaskin der det er naudsynt for å sikre tilkomst til beite, vil påverknaden på naturmangfaldet i hovudsak vere positiv. Å endre på elveløp er noko ein i utgangspunktet ikkje ynskjer å gjere, og viss det blir gjort ofte kan det på sikt påverke landskapets art og karakter. Inngrepet det blir gitt løyve til her er derimot så pass avgrensa, at påverknaden på landskapet vil vere liten. Løyyvet vil kunne gje presedens for framtidige små elveendringar for å ta vare på kulturlandskapet, men den samla belastninga blir likevel vurdert til å vere liten.

God forvalting av landbrukets kulturlandskap vil ha stor verdi for landskapsbilete og opplevingsverdi i heile landskapet (jf. forvaltningsplan kap. 5). Turen opp Storedalen, over brua over Helgedøla og fram til Storøyna er ein viktig tursti i Fresvik, og det er også derfor viktig å ta vare på den.

Motorferdsel med gravemaskin opp dalen er noko ein bør avgrense til det heilt naudsynte. Samtidig er erfaringa frå reparasjonen av stien i 2025 at så lenge ein nyttar ei lita gravemaskin går det greitt å komme seg fram utan store inngrep.

Stein til brukara skal vere lett tilgjengeleg stein frå elva. Terrenget rundt brua skal ikkje endrast meir enn det som er heilt naudsynt for å få rusta opp brukara. Etter brukara er forsterka, skal terrenget som er skada tilbakestillast nærast mogleg opphaveleg terreng.

Ved graving i elva skal ein berre fjerne nok stein til at elva delar seg og brukar begge løpa. Ein skal unngå å grave i elvebotnen. Steinane som blir fjerna skal ikkje brukast til elveforbygging, men fordelast lang elvekanten slik at det ser mest mogleg naturleg ut. Det nordlege elveløpet nærast sankekveet skal ikkje stengast eller endrast på. Målet med arbeidet skal vere at elva skal kunne bruke begge løp.

Ved belting av gravemaskin inn stien skal det køyrast så skånsamt som mogleg. Ein skal prøve å unngå spor og skadar på naturmiljøet så langt det let seg gjere. Stien skal ikkje endrast på, og viss ein må køyre utanom stien skal ein forsøke å endre terrenget så lite som mogleg.

Før gravemaskina vert køyrd ut att skal arbeidet godkjennast av vernområdeforvaltinga anten ved synfaring eller tilsendte bilete.

Med dei vilkåra som er lagt for arbeidet, vert arbeidsmetoden vurdert som miljøforsvarleg til dette føremålet jf. naturmangfaldlova § 12. For alle vassdrag gjeld det at tiltaka som vert utført skal avgrensast til det som er naudsynt og arbeidet skal gjerast mest mogleg skånsamt for naturen.

Bruk av gravemaskin i elveløpet kan vera ein risiko for naturmiljøet ved eventuell lekkasje av drivstoff. Tiltakshavar skal bera kostnadane med å hindre skade på naturmiljøet dersom noko skjer medan arbeidet held på, jf. naturmangfaldlova § 11.

Konklusjon

Tiltaka med å ruste opp brukara og opne opp eit løp i elva vil i liten grad føre til endring av landskapet sin art eller karakter, men kunne ha positiv innverknad på kulturlandskapet ved å sikre beitedyr i dalen. På bakgrunn av vurderingar etter naturmangfaldlova §§ 8 til 12, verneforskrifta og naturmangfaldlova § 48, meiner forvaltar at det kan gjevast løyve til tiltaka med gitte vilkår.

Arkivsaksnr: 2023/17371-3

Sakshandsamar: Jorunn Vallestad

Dato: 19.10.2026

Utval	Utvalssak	Møtedato
Nærøfjorden verneområdestyre	32/26	27.10.2026

Saksframlegg - Nærøfjorden landskapsvernområde - Storøyna - Fresvik - rydde stein frå innmarksbeite

Innstilling frå forvaltar

Nærøfjorden verneområdestyre gjev Jostein Daltveit løyve til å bruka gravemaskin for å fjerna steinar etter flaum på innmarksbeitet i Storøyna. Løyvet er gjeve med heimel i verneforskrifta for Nærøfjorden landskapsvernområde og naturmangfaldslova § 48 fyrste ledd og fyrste alternativ.

Løyvet er gjeve med fylgjande vilkår:

- Det kan nyttast ei gravemaskin på inntil 2,7 tonn.
- Arbeidet skal samordnast med arbeidet på brukaret på brua over Helgedøla, slik at det ikkje trengs å beltast inn gravemaskin fleire gongar.
- Det er berre stein og grusmasse etter flaumen som skal fjernast frå innmarka.
- Massane kan leggst der elva har grave vekk innmarksbeitet, og opp til høgda på eksisterande innmarksbeitet.
- Det skal ikkje byggast nokon elveforbygging.
- Det skal sendast rapport til verneområdestyret med bilde før og etter tiltaket er gjennomført.
- Løyvet gjeld fram til 31.12.2027. Dersom tiltaket ikkje er gjennomført innan denne datoen, må det søkjast om nytt løyve.

Saksopplysningar

Dokument i saka

- Søknad om rydding av innmarksbeite i Storøyna, *Jostein Daltveit*, 21.10.2026
- Notat frå synfaring 21.09.2026
- Saksframlegg - Nærøfjorden landskapsvernområde - flaum i Storedalen i Fresvik - 2024 - sikre brua over Helgedøla og legge om elveløp - 2026

Bakgrunnsinformasjon

Det vart i november 2023 gjennomført synfaring til Storøyna etter førspurnad frå grunneigar Jardar Bøtun i Fresvik, gnr. 140 bnr.18. Mari Bøtun er grunneigar i området med Storøyna, og Mari og Jostein Daltveit har landbruksdrifta på garden. Bakgrunnen for synfaringa var utgravingar av kulturbeitet i Storøyna av elva frå Huldafossen. Det var store nedbørsmengder den hausten, og elva, Huldafossen, som kjem ned frå breen, hadde ført med seg store mengder grus og stein. Massane hadde fylt opp i elveløpet, og elva hadde tatt nytt løp, blant anna inn over beitet på Storøyna. Den gongen handla synfaring om kva som kunne gjerast for å hindre vidare utgraving av beitet. Det vart mellom anna diskutert å føre elva tilbake til tidlegare elvefar.

Figur 1 Kart over Stordalen, med Storøyna og Huldafossen lengst vest i området. Kopi frå Fylkesatlas

Situasjonen endra seg med flaumen i 2024. Då endra elva sjølv løpet sitt, og renn ikkje lenger inn over beitet på Storøyna. No er der eit tomt elvefar og mykje massar som er kasta opp på beitet ved sidan av.

På synfaring i september 2026 vart det igjen sett på skadane på beitet. Jostein Daltveit forklarte at han ynskja å fjerne massen som er kasta opp på beitet, og legge denne tilbake i det tomme elvefaret.

Figur 2. Oversiktsbilete over Storøyna frå synfaringa i 2026.

Figur 3. Bilde frå synfaringa i 2026 tatt oppover mot Huldafossen. Bildet viser det tomme elvefaret der elva gjekk ein periode og grov ut innmarksbeitet, samt masse kasta opp på innmarksbeitet bakerst i bildet.

Figur 4. Bilde frå synfaringa i 2026 tatt vedover dalen frå omtrent same punkt som bildet i figur 3. Bildet viser det tomme elvefaret og steinmassar kasta opp på innmarksbeitet på venstre side i bildet.

Søknaden

Gards nr 140 bruk 18 i Fresvik søker løyve til gjenopretting av innmarksbeite i Storøyna. Dei har fått naturskademidlar til reparasjon av beitet. Dei ynskjer å gjennomføre arbeidet som eit fellesprosjekt med arbeidet med å reparere brukaret på brua over Helgedøla og omlegging av elva, som omtalt i sak 2024/17247.

Søknaden er vurdert i samsvar med

- Forskrift om vern av Nærøyfjorden landskapsvernområde av 08.11.2002
- Naturmangfaldlova av 19. juni 2009
- Forvaltningsplan for Vestnorsk fjordlandskap, delområde Nærøyfjorden, rapport nr. 1 – 2008
- Rundskriv om forvaltning av verneforskrifter. Miljødirektoratet, Veileder – M106-2014

Verneforskrift og verneformål

Føremålet i Nærøyfjorden landskapsvernområde er definert i verneforskrifta § 2: «*Føremålet med Nærøyfjorden landskapsvernområde er å ta vare på eit vakkert og eigenarta natur- og*

kulturlandskap frå fjord til fjell i eit storfelt isbreutforma landskap med eit mangfald av plante og dyreliv og der eit kulturlandskap med slåtteteigar, beitelandskap, stølsområde, gardsbruk og kulturminne, skapt gjennom aktiv landbruks-drift, utgjer ein vesentleg del av landskapets karakter».

Alle inngrep eller tiltak som kan endre eller verke inn på landskapets art eller karakter er forbode, jf. verneforskrifta § 3 punkt 1.1. Dette gjeld mellom anna «...masseuttak, utfylling, planering og lagring av masse, lausbryting og fjerning av stein og mineral...» (jf. § 3 punkt 1.1. a)). Vernereglane er ikkje til hinder for landbruksdrift på eksisterande innmark, og det kan gjennomførast rydding av beite jf. verneforskrifta § 3 punkt 1.2 b).

All motorferdsel på land og i vatn/vassdrag er forbode i verneområdet, likeeins lågtflyging under 300 meter og landing, jf. verneforskrifta § 3 punkt 2.1. Det er ikkje opning i verneforskrifta for å gje løyve til motorisert ferdsel med gravemaskin. Forvaltninga kan i særskilte høve vurdera om det er heimel til tiltak etter naturmangfaldlova § 48; «Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak frå et vernevedtak dersom det ikkje strider mot vernevedtakets formål og ikkje kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig».

Etter naturmangfaldlova (nml) § 7 skal prinsippa i §§ 8-12 leggjast til grunn ved utøving av offentleg mynde, og det skal koma fram av vedtaket korleis prinsippa er vurdert og vektlagt i saka.

Vurdering

Storøyna er eit innmarksbeite som ligg lengst inne i Stordalen i Fresvik. Området ligg i Nærøyfjorden landskapsvernområde. Området har stor verdi med eit storslått naturlandskap med bre, fossar og kulturlandskap. Kulturlandskapet er ein viktig del av verneverdiane i tillegg til naturlandskapet. Området har ein ekstra verdi ved at det er ein del av verdsarvområdet Vestnorsk fjordlandskap. Dei aktive geologiske prosessane er ein av innskrivingsgrunnen på verdsarvlista. I dette området er det difor viktig å vurdera kva tiltak som kan vera aktuelle for å ta vare på kulturlandskapet, og samtidig unngå vesentlege inngrep i landskapet, og påverka dei geologiske prosessane vesentleg.

I verneforskrifta er det opning for tradisjonell landbruksdrift, og det kan gjennomførast rydding av beite. Forvaltar vurderer difor at stein og grus som har lagt seg på innmarksbeite etter flaum kan fjernast som eit vedlikehaldsarbeid. Dette tiltaket er vurdert som ikkje søknadspliktig. I søknaden er det planlagt å bruka ei lett gravemaskin til arbeidet. Gravemaskina må beltast inn Stordalen og til Storøyna. Transport og bruk av gravemaskin er motorisert ferdsel, og er eit søknadspliktig tiltak etter verneforskrifta. Det er planlagt å belte inn ei lia gravemaskin for å setja i stand brua over Helgedøla. Forvaltar har skrive positiv innstilling til denne transporten. Det vil vera liten verknad på landskapet om gravemaskina vert belta vidare inn til Storøyna. Forvaltar vurderer det som forbigåande uro, og meiner det kan vurderast å gje løyve til tiltaket etter § 48 første ledd og fyrste alternativ. For å vurdere om ein kan gje løyve etter dette alternativet, må ein først vurdere om tiltaket påverkar verneverdiane eller formålet med vernet. Ein må også gjere ei grundig vurdering av nml. § 8-12.

Føremålet med vernet er her både å ta vare på naturlandskapet og kulturlandskapet. Reparasjon av beitet vil vere eit positivt tiltak for kulturlandskapet i dalen. Naturlandskapet i dalen er i stor grad forma av elvene som stadig flyttar på masse og grev seg nye løp. Ved å flytte noko av massen som elva har kasta opp på beitet tilbake i det no tomme elveløpet, påverkar ein dei naturlege prosessane i landskapet. Samtidig vil denne masseforflyttinga vere liten samanlikna med elva sin eigen flytting av steinmassar. Dersom køyring og graving blir gjennomført på ein skånsam måte, meiner forvaltar at påverknaden på den delen av formålet med vernet som er naturlandskapet vil vere liten, samtidig som ein hjelper til å bevare kulturlandskapet som og er eit viktig føremål med vernet. Den verneverdien som her kan bli påverka er landskapet forma av elva. Dette endrar seg derimot stadig, og denne flyttinga av masse vil i liten grad påverke elva sin evne til å flaume fritt.

Det er ingen kjente førekomstar av trua artar eller naturtypar på Storøyna. (Naturbase 19.10.2026). Området er godt kjent frå forvaltningsplanen, fleire synfaringar og tidlegare arbeid med reparasjonar etter flaum i området. Kulturlandskapet rundt stølen Engi og beiteområda rundt er kartlagt i skjøtsels- og beiteplan for området. Kunnskapen er vurdert som god nok til å vurdere denne saka, jf. § 8 i naturmangfaldlova. Føre-var-prinsippet jf. § 9 er derfor tillagt liten vekt.

Arbeidet skal gjennomførast samtidig med reparasjon av brua over Helgedøla. Den samla belastninga jf. naturmangfaldlova § 10 vil ikkje auke vesentleg ved å også bruke gravemaskin til dette arbeidet når den først er belta inn til brua. Motorferdselen i området er generelt låg, og løyve er ikkje venta å skape presedens for mange framtidige tiltak med gravemaskin for å reparere beite i verneområdet. Reparasjon av beitet blir hovudsakleg vurdert som eit positivt tiltak.

Det er viktig at det berre er stein- og grusmassar etter flaumen som skal fjernast frå beitet. Der det er naturleg, gamalt beite i dag, skal grunnen uroast minst mogleg. Stein- og grusmassane som blir fjerna frå beitet kan leggst i det tomme elvefaret. Massen bør leggst langs kanten av det eksisterande beitet slik at dette om mogleg kan utvidast. Massen skal ikkje brukast til forbygging av elva.

Før gravemaskina vert køyrd ut att, skal arbeidet godkjennast av vernområdeforvaltninga anten ved synfaring eller tilsendte bilete.

Med dei vilkåra som er lagt for arbeidet, blir arbeidsmetoden vurdert som miljøforsvarleg til dette føremålet jf. naturmangfaldlova § 12. For alle vassdrag gjeld det at tiltaka som vert utført skal avgrensast til det som er naudsynt, og arbeidet skal gjerast mest mogleg skånsamt for naturen.

Bruk av gravemaskin kan vera ein risiko for naturmiljøet ved eventuell lekkasje av drivstoff. Tiltakshavar skal bera kostnadane med å hindre skade på naturmiljøet dersom noko skjer medan arbeidet held på, jf. naturmangfaldlova § 11.

Konklusjon

Bruk av gravemaskin til å reparere innmarksbeitet etter flaum vil i liten grad føre til endring av landskapet sin art eller karakter, men kunne ha positiv innverknad på kulturlandskapet ved å

sikre gode beite for beitedyr i dalen. På bakgrunn av vurderingar etter naturmangfaldlova §§ 8 til 12, verneforskrifta og naturmangfaldlova § 48, meiner forvaltar at det kan gjevast løyve til tiltaka med gitte vilkår.

Arkivsaksnr: 2026/18633-1

Sakshandsamar: Jorunn Vallestad

Dato: 19.10.2026

Utval	Utvalssak	Møtedato
Nærøyfjorden verneområdestyre	33/26	27.10.2026

Nærøyfjorden verneområdestyre - høyringsinnspel til forslaget om Sognefjorden marine verneområde

Innstilling frå forvaltar

Nærøyfjorden verneområdestyre vedtek følgjande uttale til forslaget om Sognefjorden marine verneområde:

Høyringsuttale frå Nærøyfjorden verneområdestyre til forslaget om Sognefjorden marine verneområde

Vi syner til [høyringsbrev om Sognefjorden marine verneområde](#), og ønskjer med dette å gje våre innspel til forslaget om vern og den vidare prosessen. Nærøyfjorden verneområdestyre har forvaltningsansvar for fem verneområde som grensar til eller overlappar med det føreslegne Sognefjorden marine verneområde: Nærøyfjorden landskapsvernområde, Bleia-Storebotnen landskapsvernområde, Bleia naturreservat, Nordheimsdalen naturreservat og Geitanosi naturreservat. Vår uttale vil i hovudsak dreie seg om dei delane av det foreslåtte vernet som grensar til eller overlappar med desse verneområda.

Nærøyfjorden og delar av Aurlandsfjorden er allereie verna som del av Nærøyfjorden landskapsvernområde og Bleia-Storebotnen landskapsvernområde. Gjennom det eksisterande vernet er det berre overflata av fjordane som er verna og det marine vernet vil utfylle og forsterke vernet av fjordane ved at også vassøyla og sjøbotnen blir verna. Verneområdestyret meiner at ei slik styrking av vernet vil vere positivt for å kunne ta vare på fjorden på ein god måte. Dette er ekstra viktig i dette området som også står på UNESCO si verdsarvliste. Statusen som verdsarvområde viser kor viktig dette området er, med nasjonale og internasjonale verneverdiar. Den gir i seg sjølv ikkje ekstra vern av området, men pålegg oss eit ansvar for å ta vare på området for kommande generasjonar. Noreg har forplikta seg til å verne 10 %, og har eit mål om å verne 30%, av hav- og kystområda innan 2030. Då er det naturleg å verne fjordane i verdsarvområdet som vi allereie har eit ekstra ansvar for å ta vare på. Ettersom Nærøyfjorden og Aurlandsfjorden ligg langt inn i Sognefjorden blir verdsarvområdet påverka av tilstanden i resten av fjorden, og det vil vere positivt for

verdsarvområdet at heile Sognefjorden blir verna. Aurlandsfjorden er og ein nasjonal laksefjord, og Flåmsvassdraget og Nærøydalselva er nasjonale laksevassdrag. Eit vern av heile fjordsystemet vil vere positivt med tanke på å forsøke å ta vare på den atlantiske villaksen, som vi i Noreg og har eit ekstra ansvar for å ta vare på.

Verneområdestyret har vore med å finansierte fleire undersøkingar som har funne heilt unik undersjøisk natur i fjorden. Her finnes mellom anna sjøfjørbotn, sjøgrasenger og korallskogar som er viktige oppvekstområde, gyte og leveområde for ulike fiskebestandar. Undersøkingane av fjordane har og avdekkja utfordringar med helsetilstanden både i Aurlandsfjorden og Nærøyfjorden. Sjølv om kunnskapen framleis er mangelfull på mange område veit vi nok til å vite at det må handlast for å forbetre tilstanden. Inngrep som tråling, stadig oppankring av båtar, mudring og utfylling kan gje varige og til dels irreversible skader på den verdifulle naturen. Eit vern vil hindre slike store øydeleggingar. Det vil sørge for at nødvendige undersøkingar blir gjort for å finne ut kva tiltak som kan utførast utan vesentleg skade på naturverdiane, og kva tiltak som bør stoppast.

Marint vern gjeld frå to meter under sjøkartsnul der det ikkje grensar mot andre verneområde, og vil såleis ha liten påverknad på utbygging på land og i strandsona. Vernereglane i den førelegne verneforskrifta ser ut til å ha fornuftige unntak som sikrar drift og vedlikehald av eksisterande innretningar, ferdsel, fiske etc. Dei spesifiserte og generelle dispensasjonsreglane sikrar at andre positive tiltak også vil kunne få løyve.

Der det marine vernet overlappar med eksisterande verneområde er det viktig at verneforskriftene blir mest mogleg samkøyrte. T.d. er det tillate med havbeite utan synlege anlegg i overflata i Bleia-Storebotnen landskapsvernområde. I forslaget til forskrift for marint vern er utsetjing av organismer forbode, § 3 pkt b. Viss dette betyr at det er forbod mot havbeite, er det ikkje samsvar mellom forskriftene. Det er og viktig at handhevinga av dei ulike forskriftene blir samkøyrte. Ein bør forsikre seg om at grunneigarar og andre i minst mogleg grad risikerer å måtte søke dispensasjon frå to ulike verneforskrifter for tiltak som kan påverke både over og under vatn, t.d. bygging av småbåthamn, navigasjonsinnretningar og liknande.

Verneområdestyret støttar valet om å la grensa til det marine verneområdet følgje vernegrensa der det er verneområde på land langs fjorden. På denne måten blir det ein naturleg samanheng mellom verneområda. Der verneforslaget grensar mot Geitanosi naturreservat, Nordheimsdalen naturreservat og Bleia naturreservat ser det i Fylkesatlas ut som grensa for verneområdet på land og verneområdet i sjø ikkje er heilt samanfalle, slik at nokon plassar overlappar dei og andre plassar blir det glippe mellom verneområda. Viss dette er tilfelle, og ikkje berre unøyaktig innteikning av grensene for dei eldre verneområda, er det uheldig og bør rettast opp. Grensene bør vere samanfalle der vernegrensene for desse verneområda går heilt ned til fjorden.

I § 9 i forslaget til ny verneforskrift står det at «Miljødirektoratet fastset kven som skal ha forvaltingsstyresmakta etter denne forskrifta.» Nærøyfjorden verneområdestyre vil foreslå at det blir oppretta lokal forvaltning av Sognefjorden marine verneområde, med eige verneområdestyre, slik som for dei store verneområda på land.

Nærøyfjorden verneområdestyre har gode erfaringar med ordninga med lokal forvaltning av verneområda i Nærøyfjordområdet. Denne ordninga har gitt auka lokal eigarskap til vernet og

meir ressursar lokalt, noko som igjen har vore med å utvikle ei meir positiv haldning til vernet enn det var ved opprettinga. Evalueringa av forvaltningsordninga for nasjonalparkar og andre store verneområde som vart gjennomført av NINA m.fl. i 2021 viser til nokon av dei same funna. Der blir det mellom anna konkludert med at ordninga har bidratt til mindre konfliktnivå rundt vern av dei store verneområda og betre lokalt eigarskap. Dei kan ikkje sjå at forvaltningsmodellen har styrka ivaretakinga av verneverdiane totalt sett, men heller ikkje at den har svekka dei. Det pågår no eit arbeid med evaluering av organiseringa av verneområdeforvaltarar. Endringane som blir foreslått trur vi vil føre til endå betre forvaltning av verneområda framover. Det er viktig at det blir tilført tilstrekkelege ressursar til å få ei god lokal forvaltning av det marine verneområdet. Nærøyfjorden verneområdestyret vil gjerne bli inkludert i arbeidet med å utarbeide forvaltningsplan for området der det overlappar eller grensar til våre verneområde.

Verneområdestyret håpar og at vern vil gjere det lettare å få ressursar til å gjere tiltak for å forbetre miljøtilstanden i fjordane. Nærøyfjorden verneområdestyre vil oppfordre til at det i det vidare arbeidet med marint vern blir lagt vekt på å få på plass ressursar både til vidare kartlegging og tiltak for å forbetre miljøtilstanden i fjordane.

Verneområdestyret støttar forslaget om at verknadane av naturmangfaldlova § 44 blir forlenga med 2 år. § 44 skal sikre verneverdiane i perioden frå oppstart av verneprosessen fram til endeleg vedtak om vern. Det er derfor viktig å forlenge denne til verneplanarbeidet er ferdig, for å hindre at viktige naturverdiar blir skada medan verneplanarbeidet pågår.

Arkivsaksnr: 2026/15803-3

Sakshandsamar: Aron Freyr Gudmundsson

Dato: 20.10.2026

Utval	Utvalssak	Møtedato
Nærøfjorden verneområdestyre	34/26	27.10.2026

Saksframlegg - Bleia naturreservat - Frønningen - vindfall over sti - 129/1 - Vilhelm Rumohr

Innstilling frå forvaltar

Nærøfjorden verneområdestyre gjev Vilhelm Rumohr løyve til rydding av eksisterande sti i Bleia naturreservat. Løyvet er gjeve med heimel i verneforskrifta for Bleia naturreservat § 5 punkt 1.

Løyvet vert gjeve på fylgjande vilkår:

- Ryddinga skal avgrensast til eksisterande sti-trasse.
- Det skal berre fjernast eller sikrast tre, greiner og rotvelter som hindrar ferdsel eller utgjer ein tryggleiksrisko.
- Arbeidet skal gjennomførast manuelt med motorsag og enkelt vinsjeutstyr.
- Det skal ikkje nyttast hogstmaskin eller anna tungt motorisert utstyr.
- Stammer, greiner og anna virke skal leggjast att i området på ein naturleg måte.
- Kappflater skal så langt som mogleg utførast på skrå slik at inngrepa vert minst mogleg synlege.
- Greiner skal ikkje fjernast frå stammene med mindre det er nødvendig for å få stammene til å liggje ned mot bakken eller sikre trygg ferdsel.
- Ryddinga skal gjennomførast skånsamt slik at skade på vegetasjon og terreng vert minst mogleg.
- Arbeidet skal vere avslutta innan 31.10.2027.
- Rapport med kort omtale og bilete av gjennomført arbeid skal sendast sekretariatet for Nærøfjorden verneområdestyre innan 31.10.2027.

Tiltakshavar har plikt til å vise varsemd og til straks å melde frå til Vestland fylkeskommune ved seksjon for kulturarv dersom det under arbeid vert støytt på automatisk freda kulturminne jf. lov om kulturminne § 8, 2. ledd.

Saksopplysningar

Dokument som bakgrunn for saka

- Søknad om løyve til sti-rydding av vindfall i Bleia naturreservat, 18.10.2026.
- Søknad om midlar til rydding av vindfall i Bleia naturreservat, 18.10.2026.
- Arbeidsplan «Plan for opprydding av sti. Storeli Frønningen», Huvestad Tre og Landskap, 06.10.2026.
- Tilleggsopplysningar frå synfaring 23.09.2026 med grunneigar, Statens naturoppsyn og verneområdeforvaltar.

Søknad

Grunneigar Vilhelm Rumohr søker om løyve til rydding av vindfall over ein eksisterande sti i Bleia naturreservat. Bakgrunnen for søknaden er at stormen Amy i oktober 2025 førte til omfattande vindfall over stien til Storeli. Denne stien går gjennom Frønningen naturreservat og Bleia naturreservat. Om lag 200 meter av stien innanfor Bleia naturreservat er påverka av vindfallet. Grunneigar opplyser at stien har vore nytta sidan 1600-talet i samband med skogsdrift og framleis er viktig for tilsyn, ferdsel og jakt i området.

Det er søkt om løyve til å fjerne tre og kvist som ligg over stien, og fjerna tre som utgjør ein fare for ferdsel. Ryddinga omfattar også sikring av enkelte rotvelter, og opning av stien i ei breidda på om lag ein meter på kvar side av stien. Arbeidet skal gjennomførast manuelt med motorsag og enkelt vinsjeutstyr. Det skal ikkje nyttast hogstmaskin eller anna tungt maskinelt utstyr. Kvisting og virke skal i hovudsak leggjast att i terrenget.

Etter arbeidsplan frå Huvestad Tre og Landskap omfattar tiltaket rydding av tre, røter og anna som hindrar framkomst langs stien, fjerning av skadde eller knekte tre som heng over stien, samt trygg plassering av virke i terrenget etter rydding. Arbeidet er estimert til om lag 160 arbeidstimar fordelt på to personar over ti dagar. Samla kostnadsoverslag for arbeidet er berekna til kr 148 750 inkl. mva., for både Bleia naturreservat og Frønningen naturreservat.

Vilhelm Rumohr har i tillegg søkt om kr 60 000 i tiltaksmidlar til den delen av ryddinga som gjeld Bleia naturreservat. Han opplyser i søknaden at samla kostnadsoverslag for rydding i både Bleia og Frønningen naturreservat er kr 160 000, der han legg opp til ein eigenandel på kr 40 000.

Søknaden er vurdert i samsvar med

- Forskrift om vern av Bleia 08.10.2004 naturreservat av 17.12.1999
- Naturmangfaldlova av 19.06.2009.
- Forvaltningsplan for Vestnorsk fjordlandskap delområde Nærøyfjorden, rapport nr. 1 – 2008.

Verneforskrift og verneformål

Føremålet i Bleia naturreservat er definert i verneforskrifta § 2: "*Føremålet med fredinga er å sikre ein lokalitet med urvalmue (*Papaver radicatum* ssp. *relictum*) av særleg vitskapleg verdi og eit særmerkt fjordlandskap sin kvartærgeologi med uvanleg storskala ravinar og fjellryggar, og med eit botanisk og urskogprega verdfullt område frå fjord til høgfjell.*"

I naturreservatet er det forbode å "*setja i verk tiltak og inngrep som kan endre naturmiljøet, som t.d. ... bygging av vegar, opparbeiding og merking av stiar*" jf. verneforskrifta § 3 punkt 3. Motorisert ferdsel på land og i vatn er forbode, jf. verneforskrifta § 3 punkt 4.

Verneforskrifta § 5 punkt 1 opnar samstundes for at forvaltningsstyresmakta etter søknad kan gje løyve til "*merking, rydding og vedlikehald av eksisterande og nye stiar, løyper og gamle ferdselsvegar*".

Etter naturmangfaldlova (nml.) § 7 skal prinsippa i §§ 8-12 leggjast til grunn ved utøving av offentleg mynde, og det skal koma fram av vedtaket korleis prinsippa er vurdert og vektlagt i saka.

Vurdering

Forvaltar gjennomførte synfaring i området 23. september 2026 saman med grunneigar og representant frå Statens naturoppsyn (SNO). Under synfaringa vart det registrert fleire vindfelte tre over stien. Enkelte tre ligg i spenn eller på annan måte slik at dei kan utgjere ein tryggleiksrisiko både ved ferdsel og ved rydding.

Bleia naturreservat har store verneverdiar knytt til gamal furuskog og naturlege skogprosessar. Vindfall og død ved er ein naturleg del av utviklinga i slike skogområde, og viktige element for biologisk mangfald. Vindfall og død ved er ein naturleg del av utviklinga i skogøkosystemet og viktige element i verneverdiane i naturreservatet

Søknaden gjeld rydding av ein eksisterande sti. Forvaltar vurderer at rydding av sjølvaste sti-traseen er innanfor den typen tiltak verneforskrifta opnar for etter søknad. Ryddinga bør avgrensast til det som er nødvendig for å sikre framkome og trygg ferdsel på stien.

Kunnskapsgrunnlaget om området vert vurdert som godt, jf. nml. § 8. Området er godt kjent gjennom verneprosessen, forvaltningsplanen og eksisterande registreringar av naturverdiar. Det er mellom anna registrert viktige skogsmiljø og ein mørk rutevinge som er ein raudlista art (Naturbase 20.10.2026). Denne arten er knytt til fuktig skoglysning og næringsrik myr.

Rydding av sti-trassen vil lite truleg vera negativ for den raudlista arten. Føre-var-prinsippet i nml. § 9 er tillagt avgrensa vekt i denne saka.

Under synfaringa vart det observert at terrenget ovanfor stien er mogleg å ferdast i, sjølv om dette inneber meir ulent terreng og noko lengre gangtid. I følgje grunneigar er stien ein etablert ferdselssti med dokumentert historisk bruk. Forvaltar vurderer at rydding av sti-traseen kan vere i samsvar med verneforskrifta. Så lenge tiltaket omfattar rydding av ein eksisterande sti, vil ikkje tiltaket medføre vesentlege terrenginngrep, og det skal ikkje nyttast motorisert ferdsel. Den samla belastninga på økosystemet vert vurdert som liten, jf. nml. § 10.

Tiltaket vil ikkje medføre miljøskade, og nml. § 11 er difor vurdert som ikkje relevant i denne saka.

Det er søkt om manuell rydding med motorsag og enkelt vinsjeutstyr. Det er opplyst at det ikkje skal nyttast hogstmaskin eller anna tungt maskinelt utstyr. Forvaltar vurderer dette som den mest skånsame løysinga i området. Terrenget er fleire stader bløtt og sårbart for køyreskadar, og bruk av tyngre maskiner til rydding ville kunne medføre større belastning på naturmiljøet.

Forvaltar meiner at ryddinga bør avgrensast til det som er nødvendige for å sikre framkomst og trygg ferdsel. Ut over dette bør vindfelt virke bli liggjande i området som del av dei naturlege prosessane i naturreservatet. Forvaltar vurderer at manuell rydding med motorsag og enkelt vinsjeutstyr er den mest miljøforsvarlege driftsmetoden, jf. nml. § 12.

Grunneigar har søkt om kr 60 000 i tiltaksmidlar til rydding innanfor Bleia naturreservat. Forvaltar vurderer at spørsmålet om finansiering må skiljast frå spørsmålet om løyve til rydding. Stien har dokumentert historisk bruk og vert framleis nytta i samband med tilsyn, jakt og ferdsel i området. Samstundes framstår bruken i hovudsak som knytt til grunneigar og jaktutøving. Tiltaket er ikkje omtalt som prioritert skjøtselstiltak i verneforskrift, forvaltningsplan eller skjøtelsplan. Forvaltar legg til grunn at det først må takast stilling til søknaden om løyve til rydding. Deretter må verneområdestyret vurdere om tiltaket skal prioriterast innanfor tilgjengelege tiltaksmidlar.

Konklusjon

Etter ei samla vurdering etter nml. §§ 8 – 12 vurderer forvaltar at den omsøkte ryddinga av eksisterande sti ikkje vil påverke verneverdiane nemneverdig når arbeidet vert gjennomført manuelt og avgrensa til det som er nødvendig for framcome og trygg ferdsel.

Tiltaket er i samsvar med verneforskrifta § 5 punkt 1, og forvaltar vurderer at det kan gjevast løyve til rydding av den eksisterande stien i Bleia naturreservat.